

ФОНЕТИКА. ОРФОЕПІЯ. ОРФОГРАФІЯ

Співвідношення звуків і літер

❧ Порівняйте слова в парах. Визначте, у котрих з них однакова кількість звуків та букв. Відповідь обґрунтуйте.

Лан — лань, дяк — як, Таня — Тая, підземка — дзвін, щось — хтось, теля — зілля, піджак — джаз, мільярд — мільйон, буряк — бур'ян, їдуть — ідуть.

Виконайте тестові завдання.

1. Однакова кількість звуків і букв у кожному слові рядка

А перешивають, саджають, з'їжджають
Б український, азербайджанський, в'єтнамський
В щедрування, з'єднання, малювання
Г краєзнавець, щасливець, яструбець
Д ясень, щєбінь, легінь

А Б В Г Д

2. Однакова кількість звуків і букв у кожному слові рядка

А щєдрість, єдність, діяльність
Б щавель, модель, ідалень
В Ньютон, павільйон, район
Г заощадження, пояснення, здійснення
Д нюанс, альянс, аванс

А Б В Г Д

Вимова приголосних звуків. Уподібнення приголосних

❧ Прочитайте слова в парах. Визначте, чи один і той самий звук позначають підкреслені літери. Відповідь обґрунтуйте.

Дах — дяк, свято — сваха, айсберг — айсор, зняти — знати, пізній — пізно, смієтся — ттохкає, футтбол — гандтбол, джаз — дар, дзвін — дім, збираєшся — шаншуєшся, подзвонити — підзолити, ложці — жовті, студенттський — турецький, просьба — кузня, осьдечки — оздбити, розписати — розбирати.

Виконайте тестові завдання.

3. Підкреслені літери позначають один і той самий звук у всіх словах рядка

А табір, вітер, шітнадцять
Б з'явитися, зірка, просьба
В розсипати, рознести, розжувати
Г легко, нігті, віхті
Д головештці, грядтці, кімнаттці

А Б В Г Д

4. Підкреслені літери позначають один і той самий звук у всіх словах рядка

А смієтся, ттохкає, ттнь
Б Великдень, повскденний, ггатунок
В лисчці, мурашці, ложці
Г рюкзак, козак, кістяк
Д весняний, сонячний, сурм'яний

А Б В Г Д

Уживання у-в, і-й

❧ Порівняйте сполучення слів. Обґрунтуйте вживання у-в, і-й.

*Перебувала в Тернополі — перебував у Тернополі;
у міському парку — в улюбленому парку;
кинула у воду — кинула в озеро;
живу в селі — живу у Львові;
лимон і ківі — ківі й лимон;
батьки і діти — ручка й олівець;
Петро й Сергій — Петро і Яна;
Ганна й Галина — Ганна і Йосип;
брат в Одесі — брат у Києві.*

Виконайте тестові завдання.

5. Помилку на чергування у-в допущено в рядку

- А у нашому селі
- Б навчатися в університеті
- В в одному екземплярі
- Г село в квітах
- Д виставка у Львові

А Б В Г Д
□ □ □ □ □

6. Помилку на чергування і-й допущено в рядку

- А ніч і день
- Б річки й озера
- В хлопець іде
- Г Дмитро і Євген
- Д хто й як

А Б В Г Д
□ □ □ □ □

Спрощення в групах приголосних

❧ Порівняйте слова в парах. Визначте, у котрих з них відбувається спрощення приголосних на письмі, а в котрих — ні. Відповідь обґрунтуйте.

Радісний — контрастний, улесливий — хвастливий, масний — випускний, тріснути — пискнути, захисний — студентський, ченці — артистці, виїзний — зап'ястний.

Виконайте тестові завдання.

7. Спрощення приголосних позначається на письмі в усіх словах рядка

- А учас..ник, хворос..няк, мес..ник
- Б виїз..ний, аспіран..ський, кількіс..ний
- В щас..ливо, хвас..ливо, улес..ливо
- Г бряз..нути, хрус..нути, свис..нути
- Д хус..ці, пус..ці, скатер..ці

А Б В Г Д
□ □ □ □ □

8. Спрощення приголосних позначається на письмі в усіх словах рядка

- А шіс..десятий, шіс..надцять, пристрас..ний
- Б форпос..ний, компос..ний, совіс..ний
- В ус..ний, випус..ний, безвіс..ний
- Г пес..ливий, щас..ливий, капос..ний
- Д реміс..ник, віс..ник, тиж..невик

А Б В Г Д
□ □ □ □ □

М'який знак (знак м'якшення)

❧ Порівняйте слова в парах. Поясніть уживання м'якого знака.

Дівчинці — квітоньці, женьшень — менший, доньчин — ялинчин, стежинці — до-
лоньці, український — подільський, бриньчати — дзеленчати, Уманщина — Гуцуль-
щина, ковзкий — вузький, двадцять — п'ятдесят, п'ятьма — чотирма, розростаєть-
ся — розростаєшся, ньютон — нюанс, альянс — Аляска, пальчик — кінчик.

Виконайте тестові завдання.

9. М'який знак на місці пропуску треба писати в усіх словах рядка

А дитин..ці, колис..ці, кишен..ці
Б Ман..чжурія, Гуцул..щина, Луган..щина
В павіл..йон, лос..йон, кан..йон
Г підводит..ся, підводиш..ся, підвод..ся
Д шістдесят.., шістдесят..ма, шістнадцят..

А Б В Г Д
□ □ □ □ □

10. М'який знак на місці пропуску треба писати в усіх словах рядка

А грузин..ський, пол..ський, урал..ський
Б лл..є, л..он, л..юкс
В Зін..чин, Килин..чин, Пріс..чин
Г боїт..ся, їст..ся, починаєт..ся
Д млин..ці, гостин..ці, господин..ці

А Б В Г Д
□ □ □ □ □

Апостроф

❧ Порівняйте слова в парах. Поясніть уживання апострофа.

В'ячеслав — Святослав, з'єднати — зекономити, солов'їний — Соловйов,
Мар'яна — Зоряна, б'є — бязь, під'юдити — підйомний, сурм'яний — духмяний,
комп'ютер — пюре, Лук'ян — Кюрі, роз'ятрити — роззявити, супер'яхта — су-
перакція, напів'ява — напівавтомат.

Виконайте тестові завдання.

11. Апостроф на місці пропуску треба писати в усіх словах рядка

А пан..європейський, транс..європейський, пан..американський
Б Лук..янівка, Монтеск..є, К..юрасао
В сузір..я, мор..як, р..юш
Г дит..ясла, дит..ятко, дит..етрагональний
Д суб..ект, верф..ю, від..ємний

А Б В Г Д
□ □ □ □ □

12. Апостроф на місці пропуску треба писати в усіх словах рядка

А рутв..яний, дерев..яний, полум..яний
Б цв..ях, б..язь, в..яз
В М..юллер, О..Генрі, Х..юстон
Г ад..ективация, верб..я, інтер..єр
Д б..юджет, б..юро, б..ючи

А Б В Г Д
□ □ □ □ □

Правопис літер, що позначають ненаголошені *e, u*

✎ Порівняйте слова в парах. Поясніть написання ненаголошених *e, u*

Печиво — марево, стежечка — вуличка, витерти — вимити, шелестіти — скрипіти, кленок — клинок, заберуть — забирати, діжечка — ножичок, мамин — зелен, півень — комин, пенал — пірій.

Виконайте тестові завдання.

13. Літеру *e* треба писати на місці пропуску в усіх словах рядка

- А зел..ніти, шел..стіти, р..піти
 Б д..када, д..теktiv, д..сертація
 В с..мінар, с..метрія, с..нкан
 Г хвил..чка, виш..нька, верв..чка
 Д приб..рати, пов..ртати, в..личати

А Б В Г Д

14. Літеру *e* треба писати на місці пропуску в усіх словах рядка

- А ст..жина, гл..бина, тр..тина
 Б піднес..ння, збереж..ння, зімкн..ння
 В квітн..чок, серд..нько, малес..нький
 Г м..тро, с..тро, д..по
 Д бр..кет, бр..зент, бр..лок

А Б В Г Д

15. Літеру *u* треба писати на місці пропуску в усіх словах рядка

- А русалч..н, доньч..н, свекруш..н
 Б бл..шати, гл..тати, бер..гти
 В плет..во, зар..во, міс..во
 Г р..піти, р..скувати, р..кламувати
 Д серп..нь, леж..нь, спом..н

А Б В Г Д

Подвоєння літер

✎ Порівняйте слова в парах. Поясніть правопис подвоєних літер.

Рілля — теля, неподобаний — неподоланий, віддати — відати, життю — честю, статтею — статей, невпинний — орлиний, туманний — гречаний, незрівнянний — весняний, беззоряний — безсонячний, юннат — юнак, лле — мільйон, спросоння — соня, ссавці — самці, зміїний — змінний.

Виконайте тестові завдання.

16. Подвоєні літери на місці пропуску треба писати в усіх словах рядка

- А ріл..я, суд..я, попад..я
 Б тін..ю, повін..ю, щедріс..тю
 В кручен..ик, годин..ик, лимон..ик
 Г священ..ий, священ..ий, присвячен..ий
 Д бов..ан, ов..а, зран..я

А Б В Г Д

17. Подвоєні літери на місці пропуску треба писати в усіх словах рядка

- А соколин..ий, орлин..й, невпин..ий
 Б об..ігти, розріс..я, спец..ех
 В левен..я, знан..я, умін..я
 Г благословен..ий, вимочен..ий, позолочен..ий
 Д стат..я, стат..ей, стат..ю

А Б В Г Д